

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 października 2019 r.

Pozycja 180

POSTANOWIENIE z dnia 18 lipca 2019 r. Sygn. akt Ts 12/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar – przewodniczący i sprawozdawca
Leon Kieres
Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 18 kwietnia 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 stycznia 2019 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 22 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2018 r. poz. 475, ze zm.; dalej: k.p.w.) w zakresie, zwrotu „gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości” jest niezgodny z art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz że art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) jest niezgodny z art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Skarżący twierdzi, że art. 22 k.p.w. uniemożliwia osobom niezamożnym ustanowienie obrońcy z urzędu przez to, że posługuje się zwrotem „gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości”. W ten sposób narusza prawo tych osób do obrony, a także „szykanuje” je w zakresie przysługującego im prawa do rzetelnego i sprawiedliwego procesu. Z kolei art. 81 § 1a k.p.k. narusza prawo tych osób do rozpoznania sprawy (środka odwoławczego) przez właściwy i niezawisły sąd w toku dwuinstancyjnego postępowania, gdyż „uniemożliwia zażalenie do [s]ądu wyższej instancji orzeczenia [s]ądu powszechnego wydane[go] po raz pierwszy przez ten [s]ąd w przedmiocie prawa do obrońcy z urzędu”.

Postanowieniem z 18 kwietnia 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 23 kwietnia 2019 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu, stwierdziwszy, że nie spełnia ona podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada

2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.). Trybunał ustalił bowiem, że zakwestionowane w skardze przepisy nie były podstawą wyroku Sądu Okręgowego w K. IV Wydziału Karnego Odwoławczego z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]), tj. orzeczenia, w związku z którym skarżący wniósł skargę konstytucyjną. Jak zauważył Trybunał, w postępowaniu zakończonym tym orzeczeniem sądy rozstrzygały o tym, czy skarżący jest winny zarzucanych mu czynów, tj. czy wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 92a ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618, ze zm.), a nie o tym, czy spełnił przesłanki przyznania mu obrońcy z urzędu. Te kwestie zostały bowiem rozstrzygnięte w odrębnym (wpadkowym) postępowaniu, zakończonym postanowieniem Sądu Rejonowego z 13 czerwca 2017 r. (sygn. akt [...]). Orzeczeniem tym sąd nie uwzględnił zażalenia skarżącego na zarządzenie sędziego tego sądu z 13 maja 2017 r. o nieuwzględnieniu wniosku skarżącego w sprawie wyznaczenia dla niego obrońcy z urzędu. Zatem to właśnie postanowienie, a nie wyrok Sądu Okręgowego z 21 listopada 2018 r., zostało wydane na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów i to z tym orzeczeniem wiążą się sformułowane w skardze zarzuty. Niezależnie od powyższego Trybunał zwrócił uwagę na to, że wyrokiem z 19 lutego 2008 r. (sygn. P 48/06, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 4) orzekł, iż art. 22 k.p.w. jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji.

W zażaleniu złożonym 29 kwietnia 2019 r. (data nadania) skarżący podniósł, że przedmiotem skargi nie muszą być jedynie przepisy „użyte” w postępowaniu. Mogą nim być także jakiegokolwiek przepisy, które miały wpływ na wynik końcowy postępowania. Zdaniem skarżącego taka sytuacja miała miejsce w sprawie, w związku z którą zainicjował postępowanie. To bowiem na podstawie zakwestionowanych w skardze art. 22 k.p.w. i art. 81 § 1a k.p.k. został pozbawiony prawa do pełnomocnika z urzędu, gwarantującego mu profesjonalną pomoc prawną. W związku z tym, w postępowaniu w sprawie o wykroczenie drogowe nie potrafił wykazać, że do uznania braku jego winy konieczne jest powołanie biegłego. Zaskarżone przez niego przepisy tworzyły zatem „całokształt okoliczności prawnych jakie uwzględniono w postępowaniu uznając skarżącego winnym naruszenia prawa”. Skarżący zwrócił uwagę także na to, że po wyroku Trybunału w sprawie o sygnaturze P 48/06 „doszło do stopniowej ewolucji sposobu stosowania” art. 22 k.p.w. W związku z tym konieczne jest „ponowne zbadanie zaskarżonego przepisu mając na uwadze aktualny sposób jego wykładni”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przedstawione w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Sformułowany przez skarżącego zarzut wskazujący na dopuszczalność kwestionowania przepisów, które nie były podstawą prawną orzeczenia wydanego w sprawie, w związku z którą została wniesiona skarga, opiera się na błędnym rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Stanowisko skarżącego jest sprzeczne z literalnym brzmieniem tego przepisu, który *expressis verbis* ogranicza przedmiot skargi wyłącznie do unormowań będących taką podstawą. Przepisy, które – jak ujął skarżący – miały jedynie wpływ na wynik postępowania nie wykazują tej zależności, dlatego nie mogą być przedmiotem oceny Trybunału w postępowaniu skargowym

(zob. wydane w sprawie skarżącego postanowienia TK z: 18 lutego 2015 r., sygn. Ts 217/14, OTK ZU B/2015, poz. 98; 19 marca 2015 r., sygn. Ts 23/14, OTK ZU nr 2/B/2015, poz. 150 oraz 16 marca 2015 r., sygn. Ts 192/14, OTK ZU nr 2/B/2015, poz. 165). W związku z tym – negatywnie dla skargi – należało ocenić związek między orzeczeniem Sądu Okręgowego w K. IV Wydział Karny Odwoławczy z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) utrzymującym w mocy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji uznające skarżącego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stypizowanego w art. 92a ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618, ze zm.), a zakwestionowanymi w skardze art. 22 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2018 r. poz. 475, ze zm.) i art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) określającymi kwestie wyznaczenia obrońcy z urzędu i zażalenia na odmowę jego wyznaczenia.

W postanowieniu z 18 kwietnia 2019 r. Trybunał zasadnie zatem przyjął, że analizowana skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK. W związku z tym, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK, prawidłowo odmówił nadania jej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.